

Anul XIV Nr. 8 (8)
Octombrie 2012

ISSN 2285 – 309X

REVISTA DE INFORMARE, OPINIE, ȘI
INOVARE PEDAGOGICĂ

EDITATA DE CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA

UNIVERSUL ȘCOLII

- *Editorial*
- *Evenimente din viața școlii*
- *Opinii*
- *Didactica*
- *Proiecte educationale*
- *Cdi*
- *Noutati editoriale*
- *Diverse*
- *Informatii utile*

Editura
Universul Școlii

Arta supremă a profesorului este de a trezi bucuria exprimării
creatoare și bucuria cunoașterii.

A. Cisteian

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII

a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA

Alba Iulia, Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009

Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101

Web: www.ccdab.ro,E-mail: ccdab@yahoo.com**Director redactor șef:****Prof. Deák – Székely Szilárd Levente****Responsabil de număr:** prof. Munteanu Maria**Redactori:** prof. Comaniciu Cristina, prof. Jude Laurențiu, prof. Nandrea Maria, ing. ec. Onișoru Viorica**Colaboratori:** lector univ. dr. Scheau Ioan**Tehnoredactare:** aj. analist programator Popa Ioan**Corectura:** Prof. Nandrea Maria, prof. Bazilescu Sebastian

© Autorii, conform legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a dreptului de autor.

SUMAR

Raport cu privire la desfășurarea simpozionului „A fi dascăl astăzi” 2012 – Prof. metodist Cristina Comaniciu	3
Lansare de carte la Colegiul Tehnic „Apulum” Alba Iulia – Prof. Coman Paraschiva	4
Stilurile de învățare – Prof. Adela Maria Tudor, Prof. Lucian Daniel Irimie	5
Cultura națională versus cultura organizațională – Prof. cons./logoped Lucia Cimpeanu, Prof. înv. preșcolar Szekely Cornelia	8
Luna internațională a Bibliotecilor școlare – Bibliotecar Viorica Muntean	13
Eficiența metodelor interactive de predare – învățare în cadrul activităților instructiv – educative din grădiniță – Prof. înv. primar Mureșan Doina Maria	15
Lectura, modalitate de îmbogățire a vocabularului – În. Voina Maria	17
Disciplina elevului – Prof. înv. primar Ileana Drăgan, Prof. înv. primar Ileana Chivoiu	19
Comunicarea în cadrul grupului – Prof. înv. primar Mihai Maria	21
Studiu de caz – o provocare pentru elevi – Prof. Simona Simina Mureșan	22
Ethosul ardelenesc în opera lui Ioan Slavici – Prof. Ramona Șufană	25
Formarea scrisului personal – Prof. înv. Bolca Elisabeta	28

RAPORT CU PRIVIRE LA DESFĂȘURAREA SIMPOZIONULUI „A FI DASCĂL ASTĂZI” 2012

*Prof. metodist Cristina Comaniciu
Casa Corpului Didactic Alba*

Simpozionul „A fi dascăl astăzi” ajuns la ediția a IV-a s-a desfășurat în data de 5 octombrie 2012.

Tematica simpozionului a fost:

1. Reforma educațională ieri, azi și mâine!
2. Reforma educațională: abordări europene și românești.
3. Reforma educațională și profesia didactică.
4. Identificarea capacităților și a posibilităților profesionale ale comunității, părinților, cadrelor didactice și elevilor de a contribui la realizarea Reformei educaționale actuale. Colaborarea cu familia și alți factori educativi, competențe interumane necesare.
5. Reforma educațională și nevoile comunității.
6. Strategia personală și profesională a cadrului didactic în contextul activității didactice în sprijinul Reformei educaționale în România.
7. Reforma educațională și motivația învățării.
8. Reforma educațională în contextul local. Concordanța dintre reforma educațională și nevoile comunității românești. Activități curriculare și extracurriculare în contextul local utile implementării reformei educației.
9. Transformarea Reformei educației în resursă de bază a modernizării și dezvoltării durabile a României.
10. Exemple de bună practică, activități derulate, opinii etc.

La această ediție au fost înscrise 85 cadre didactice din zonele Alba, Aiud, Blaj, Cugir, Teiuș, Cîmpeni de la învățământul preprimar, primar, gimnazial și liceal. Acestea au participat indirect cu un număr de 60 de lucrări.

Se remarcă față de edițiile anterioare o creștere a numărului de cadre didactice participante și calitatea materialelor înscrise, cu puternic caracter aplicativ.

Participanții au primit diplome precum și CD-ul cu ISSN cuprinzând lucrările simpozionului.

**LANSARE DE CARTE LA COLEGIUL TEHNIC "APULUM"
ALBA IULIA**

*Prof. Coman Paraschiva
Colegiul Tehnic "Apulum" Alba Iulia*

În data de 12 noiembrie 2012, la Colegiul Tehnic "Apulum", în cadrul Centrului de Documentare și Informare, a avut loc activitatea cultural-educativă "Lansare de carte" a elevei Georgiana Țîr, din clasa a X-a A.

Este vorba de un volum de poezii – primul volum al autoarei – cu titlul " Emoții adolescente".

Scopul acestei activități a fost, în primul rând, promovarea și stimularea talentului artistic și a imaginației creatoare în rândul elevilor, dar și evidențierea unui talent literar cu largi perspective de evoluție artistică.

Și dacă autoarea conștientizează faptul că versurile ei sunt doar "un început firav pe drumul poeziei" (Georgiana Țîr) îi amintim că omul, ființa umană în general, este una firavă, este, cum frumos spunea Blaise Pascal, o trestie gânditoare, dar una mirifică și irepetabilă. Însă în acest "cerc strâmt" al existenței noastre cotidiene avem nevoie și de hrană spirituală. Și orice scriere de sensibilitate, orice licărire de trăire emoțională poate deștepta în cititor emoții diverse: fie cele ivite din versurile închinat universului copilăriei, fie din imaginea aureolică a chipului părintesc, fie din chipul zburătorului cu diversele lui fațete, sau din trăirea unor clipe de profundă mișcare sufletească.

Aceste ținuturi sondabile ale universului uman, sunt tot atâtea teme ale creației tinerei autoare, care în modestia și inocența vârstei n-a intuit bogăția de idei și sentimente ce derivă din prima sa "înfățișare" în public.

O felicităm și îi urăm un viitor literar încununat de laurii succesului și ai biruinței.

Apuce înainte/Ajungă cât mai sus/La răsăritu-i falnic/Să-i stea de veghe Cel de Sus.

STILURILE DE ÎNVĂȚARE

*Prof Adela Maria TUDOR
Prof. Lucian Daniel IRIMIE
Colegiul Militar Liceal „Mihai Viteazul” Alba Iulia*

1. CE ESTE STILUL DE ÎNVĂȚARE?

Elevii au nevoie să afle cum funcționează creierul lor, pentru a achiziționa și procesa cât mai eficient o nouă informație, ce abilități sunt necesare pentru a învăța, cum abordează un examen, cum rezolvă probleme, cum oameni diferiți învață în moduri diferite, cum pot aplica o strategie. Mai ales că, cercetările estimează că la fiecare 5 ani avem 100% informații noi. Dacă această tendință continuă, elevii vor beneficia de noi informații, cel puțin în domeniul tehnologic, la fiecare 38 de zile. Aceasta înseamnă că ceea ce ei vor învăța luna aceasta s-ar putea ca luna următoarea să fie “expirat”.(Dennis W. Mills, 2002)

Învățarea este...

- un proces complex
- stabilirea unui parteneriat între cadre didactice și elevi
- achiziționarea, schimbul reciproc de informații, cunoștințe, abilități, atitudini
- transformarea în vederea adaptării școlare și sociale.

Elevii preferă să învețe în diferite moduri: unora le place să studieze singuri, să acționeze în grup, altora să stea liniștiți deoparte și să-i observe pe alții. Alții preferă să facă câte puțin din fiecare. Mulți oameni învață în moduri diferite față de ceilalți în funcție de clasă socială, educație, vârstă, naționalitate, rasă, cultură, religie.

Stilul de învățare...

- se referă la „simpla preferință pentru metoda prin care învățăm și ne aducem aminte ceea ce am învățat”.
- ne arată calea și modalitățile în care învățăm.
- implică faptul că indivizii procesează informațiile în diferite moduri, care implică latura cognitivă, elemente afective - emoționale, psihomotorii și anumite caracteristici ale situațiilor de învățare.

Fiecare dintre noi are o capacitate extraordinară de a învăța în diferite moduri. Pentru a determina ce stil de învățare avem, nu trebuie decât să ne gândim la cum preferăm să învățăm ceva nou. Ne place să asimilăm noile informații, abilități, atitudini prin imagini, emoții, contacte cu persoane diferite, sunete, aplicații practice, prin participare activă, directă?

2. CE STILURI DE ÎNVĂȚARE CUNOAȘTEM?

Există mai multe stiluri de învățare. Deși există variate clasificări ale stilurilor de învățare, o vom prezenta pe cea mai frecventă, întâlnită în literatura de specialitate. Pentru informații suplimentare vezi bibliografia.

După modalitatea senzorială implicată sunt 3 stiluri de învățare de bază: **vizual, auditiv, tactil-kinestezic (practic)**.

Atunci când învățăm, depindem de modalitățile senzoriale implicate în procesarea informațiilor. Cercetările au demonstrat că 65% din populație sunt vizuali, 30%- auditivi și numai 5%- tactil-kinestezic (practic) (Dennis W. Mills, 2002). Pentru stilul de învățare auditiv, „inputul” este valoros, pe când pentru celelalte două, combinația tuturor. Fiecare persoană are un mod primar de a învăța. Știați că cei care au un stil de învățare vizual își amintesc 75% din ceea ce citesc sau văd? O dată ce va fi identificat acest mod, elevii împreună cu profesorii și părinții acționează pentru dezvoltarea lui.

Stilul de învățare vizual are următoarele **puncte tari**:

- Își amintesc ceea ce scriu și citesc
- Le plac prezentările și proiectele vizuale
- Își pot aminti foarte bine diagrame, titluri de capitole și hărți

- Înțeleg cel mai bine informațiile atunci când le văd

Stilul de învățare auditiv prezintă următoarele **puncte tari**:

- Își amintesc ceea ce aud și ceea ce se spune
- Le plac discuțiile din clasă și cele în grupuri mici
- Își pot aminti foarte bine instrucțiunile, sarcinile verbale/orale
- Înțeleg cel mai bine informațiile când le aud

Stilul de învățare tactil-kinestezic (practic) se remarcă prin **punctele tari**:

- Își amintesc ceea ce fac și experiențele personale la care au participat cu mâinile și întreg corpul (mișcări și atingeri)
- Le place folosirea instrumentelor sau preferă lecțiile în care sunt implicați activi/participarea la activități practice
- Își pot aminti foarte bine lucrurile pe care le-au făcut o dată, le-au exersat și le-au aplicat în practică (memorie motrică)
- Au o bună coordonare motorie

3. INSTRUMENTE DE RECUNOAȘTERE ȘI DEZVOLTARE

Stilul de învățare ne însoțește de când ne naștem. Nu este un „dat” pe viață. Este o „structură flexibilă”. (Băban, A., 2001) Nu există stil de învățare bun sau rău. Succesul vine cu varietatea stilurilor de învățare. Aceasta este o abordare corectă a învățării. Cel mai important lucru este să conștientizăm natura stilului de învățare.

Când abordezi stilul tău de învățare, gândește-te la modul în care îți amintești un număr de telefon. Îl vizualizezi? În ochii minții cum arată numărul de telefon? Ori vezi numărul scris pe o hârtie, imaginea pe care o ai, atunci când l-ai notat? Poate că ești vizual. „Auzi” numărul așa cum ți l-a dictat cineva? În acest caz ești auditiv. Dacă „degetele vor căuta numărul pe telefon, fără să le privești telefonul”, atunci ești tactil-kinestezic.

Când avem o sarcină de rezolvat sau o situație nu întotdeauna beneficiile stilului de învățare ies în evidență. Fiecare individ are stilul său unic de învățare cu puncte tari și puncte slabe. Este vital pentru profesori să folosească o varietate de metode pentru „a îmbogăți” elevii cu strategii de dezvoltare a stilurilor de învățare identificate. Nu este ceva ciudat să folosim stiluri diferite de învățare pentru sarcini diferite de învățare, de ex. la discipline diferite sau chiar în cadrul aceleiași discipline.

Unii oameni au un stil de învățare dominant puternic, alții au o combinație de mai multe stiluri. Știați că în conformitate cu date oferite Centrului Național de Statistică pentru Educație, SUA, peste 68% din copii nu citesc la nivelul cerut, au note mici? De ce? Nu este vina copiilor. Aceste dificultăți de citit duc la lipsa abilităților de bază, afectarea vieții familiilor de unde provin copiii, abandon școlar, performanțe școlare scăzute, stimă de sine scăzută. Problema este că nu au dezvoltate abilitățile vizuale (câmpul vizual), iar școlile nu testează copiii pentru a vedea care sunt nevoile acestora pentru a acționa în consecință. Amintiți-vă atunci când erați copiii, unde vă jucați (afară, în casă), cu ce, cum, cu cine? Aceste aspecte sunt importante în recunoașterea stilului de învățare.

Identificarea și recunoașterea stilurilor de învățare se poate realiza prin: observarea și analiza propriilor experiențe de învățare, caracterizarea stilului de învățare pe baza explicațiilor, descrierilor, exercițiilor prezentate în ghid, aplicarea unor chestionare specifice (Internet, manuale de psihoteste), discuții cu specialiști de la cabinetele de asistență psihopedagogică din rețeaua națională de consiliere, informarea cu privire la stilurile de învățare din dorința de autocunoaștere (puncte tari și slabe la stilului personal de învățare), participarea activă la activitățile practice cu această temă la diferite ore, cu precădere cele de consiliere și orientare, diverse opționale, implicarea în programe educaționale cu această temă (de ex. optimizarea stilului de învățare, tehnici de învățare eficiente).

Care sunt beneficiile identificării și dezvoltării stilurilor de învățare?

Pentru copii...

- dezvoltarea autocunoașterii
- relevarea punctelor tari și a punctelor slabe ale învățării
- eliminarea obstacolelor învățării
- îmbunătățirea stimei de sine
- prevenirea neînțelegerilor dintre copii-profesori și părinți
- evidențierea abilităților de învățare
- optimizarea învățării prin adoptarea unui mod personal
- obținerea de note mai bune la școală

- dezvoltarea unor relații pozitive cu cei din jur
- scăderea problemelor de comportament

Pentru părinți...

- înțelegerea nevoilor de învățare ale copiilor
- identificarea motivelor care generează eșecul școlar
- reconsiderarea barierelor în învățare și abordarea optimistă a întregului potențial al copilului

Pentru profesori....

- se constată mai puțin stres – zi de zi, în situațiile din clasă și din afara clasei
- se obțin rezultate mai bune și există satisfacție profesională
- se îmbunătățește managementul timpului
- se formează o imagine acurată asupra diversității din clasă
- crește spiritul de echipă
- se dezvoltă relația interpersonală dintre profesor-elev și comunicarea profesorilor cu elevii și părinții
- se clarifică nevoile de învățare individuale ale elevilor
- are succes învățarea prin cooperare, lucrul pe grupe
- se evidențiază în mod real nevoile elevilor etichetați „slabi” și ale elevilor „talentați”
- se conștientizează cauzele eșecului în învățare
- se stabilesc strategii de optimizare a învățării

Strategii de dezvoltare a stilurilor de învățare

- Identifică stilul de învățare
- Participă la exerciții de autocunoaștere și intercunoaștere
- Exersează deprinderilor eficiente de studiu (de ex. modalități de luarea notițelor) și aplică cerințelor învățării eficiente (de ex. managementul timpului învățării, igiena învățării, spațiul de învățare)
- Aplică tehnicile gândirii critice
- Formulează conștient scopuri și obiective clare și precise.
- Stimulează motivația și atitudinea pozitivă pentru învățare (interesul pentru cunoaștere, pasiunea pentru învățare). Cu cât materialul prezintă semnificație și interes mai mare pentru tine, cu atât învățarea este mai rapidă și eficientă
- Utilizează mnemotehnici! Ajută-ți propria memorie prin repere, cuvinte-cheie
- Deprinde-te să te autoevaluezi; verificarea, evaluarea eficienței metodelor de învățare prin cunoașterea rezultatelor și a erorilor în învățare; asigurarea feedback-ului stimulează performanțele
- Prelucează și sistematizează, regândește din mai multe perspective materialul de învățat.
- Organizează conținuturile învățării, precizează de la început obiectivele, modalitățile de realizare și tehnicile de autocontrol
- Elaborează un plan, program de învățare care să cuprindă activități concrete, sarcini de îndeplinit, resurse, termene limită, recompense etc.
- Asigură o atmosferă confortabilă și o dispoziție afectivă care să te stimuleze și să te susțină; evită trăirea unor stări emoționale negative, stresante, mai ales atunci când sunt asociate cu performanțe slabe
- Stimulează dorința de cunoaștere, afirmare și autorealizare
- Autosugestionează-te pozitiv, dezvoltă-ți încrederea, nu te descuraja în fața obstacolelor
- Învăță din succesele și eșecurile personale și nu numai!

Toți elevii pot învăța, dacă profesorii, părinții, cei care le oferă suport sunt pregătiți cum să-i învețe, să le propună programe pentru dezvoltarea stilului de învățare și a practicării abilităților transferabile: de comunicare, de a lucra în echipă, de învățare, de organizare a timpului, de a rezolva probleme, de a negocia, de ascultare, de creativitate, de a lucra cu computerul etc.

Cercetările spun că cei care participă la astfel de programe obțin note mai bune, crește stima de sine, se pot ajuta singuri în multele și diferitele situații de învățare cu care se întâlnesc zilnic, devin autonomi, scade riscul de abandon școlar, crește gradul de participare la activitățile școlare și extrașcolare.

Bibliografie

1. Elena Florentina CREȚU, Mihaela ȘERBAN – Influența temperamentului asupra stilurilor de învățare, *Anuarul Universității „Petre Andrei” Iași*, 2011; 6(1) 355-372 ICID: 9812
2. Ioan NEACȘU – Instruire și învățare, *Editura Didactică și Pedagogică București*, 1999.

CULTURA NAȚIONALĂ VERSUS CULTURA ORGANIZAȚIONALĂ

Prof. Cons./Log. Lucia Cimpean, director la G.P.N. Nr. 1 Blaj
Prof. Înv. Presc. Szekely Cornelia, G.P.N. Nr.1 Blaj

Primul studiu despre valorile și comportamentul românesc, din perspectiva dimensiunilor culturale, pe un eșantion reprezentativ pentru populația țării noastre, folosind în exclusivitate metodologia și instrumentul Value Survey Module a lui Geert Jan Hofstede, a fost efectuat de compania INTERACT, cu sprijinul GALLUP ROMÂNIA, în anul 2005.

Scopul studiului l-a reprezentat înțelegerea diferențelor și similitudinilor dintre valorile și comportamentul românilor și cel al altor națiuni, vizând oferirea de explicații pentru comportamentul și preferințele românilor de astăzi.

În “*Managementul structurilor multiculturale*” Geert Jan Hofstede definește astfel cultura organizațională :”*programare mentală colectivă care deosebește membrii unei organizații de membrii altei organizații*”(www.interact).

Din perspectiva studiului mai sus menționat, în materialul nostru, după o scurtă prezentare a grădiniței, ne propunem să aducem în atenție caracteristicile culturii organizaționale ale grădiniței noastre, în raport cu cele ale culturii naționale, urmărind dimensiunile culturale avute în vedere de Hofstede în studiul său: *Distanța față de putere, Individualism/Colectivism, Masculinitate/Feminitate, Evitarea incertitudinii, Orientarea pe termen lung/scurt, etc.*

Grădinița cu Program Normal Nr. 1 Blaj este o instituție de învățământ preșcolar de stat, care funcționează în patru localuri, asigurând serviciile educaționale pentru 289 copii, cu vârste cuprinse între 3-7 ani, distribuiți în 13 grupe, în funcție de vârstă și limba de predare: 10 grupe cu limba de predare română, 2 grupe cu limba de predare maghiară și o grupă cu limba de predare germană. Activitatea grădiniței este susținută de personalul didactic și administrativ, alcătuit din 13 cadre didactice, educatoare/prof. pentru învățământul preșcolar și un prof. consilier/logoped, care este și managerul grădiniței, o secretară, o contabilă și 4 îngrijitoare.

I.DISTANȚA FAȚĂ DE PUTERE

CULTURĂ NAȚIONALĂ	CULTURĂ ORGANIZAȚIONALĂ
<p>Rezultatele studiului menționat indică o distanță față de putere mică (scor 29, pe o scală de la 0 la 100), dar analiza răspunsurilor a indicat o distanță față de putere mare (aprox. 70), majoritatea celor chestionați dând răspunsuri în funcție de “<i>cum ar dori să fie</i>”.</p> <p>Diferența dintre nivelul demonstrat prin comportament și cel dorit indică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unui complex de autoritate, o tendință de duplicitate și disociere între afirmații și acțiuni ; • Populația se supune autorității și este legată emoțional de aceasta: fie prin devotament și dependență, fie, în formă negativă, prin ură și contra-dependență ; • Preferă să se supună ordinelor venite de sus, fără a interveni în exercitarea autorității, ceea ce indică nevoia de lideri autoritari și dorința de a urma regulile stabilite de astfel de lideri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Managerul și subordonații se consideră unii pe alții egali existențial, ierarhia fiind doar o inegalitate a rolurilor, stabilite convențional, prin funcția ocupată; • Managementul grădiniței este unul participativ, se practică o abordare consultativă de sus în jos, opiniile cadrelor didactice sunt ascultate, deciziile importante sunt luate în Consiliul de Administrație și Consiliul Profesorat, pe baza unei analize obiective; • Atât grădinița, cât și cadrele didactice sunt deschise față de noii veniți, este sprijinită integrarea lor, fiecare poate să își găsească loc în organizație; • Managerul practică delegarea de competențe, dar nu din cele esențiale pentru organizație; • Problemele personale ale cadrelor didactice sunt luate în considerare în organizație.

2.INDIVIDUALISM/COLECTIVISM

CULTURĂ NAȚIONALĂ	CULTURĂ ORGANIZAȚIONALĂ
<p>Deși scorul obținut (42) indică echilibru între aceste componente ale culturii, comportamentul populației României arată valori colectiviste:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datorită finanțării externe gradul de individualism al românilor este în creștere, indivizii având mai multe oportunități de a deveni independenți, de a-și crea propria bunăstare; • Mentalitatea colectivistă ridicată arată sărăcia unei țări, resursele limitate fiind disputate de fiecare grup; • țara învață încet autosusținerea economică. 	<p>Echilibru între individualism și colectivism</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicare profesională bună, două aspecte fiind esențiale: o comunicare largă și deschisă asupra muncii și semnificației sale, care permite multiplicarea soluționării creative a problemelor prin inițiative și prin unirea eforturilor și crearea unei valori a culturii organizației prin “arta de a comunica”, la nivelul fiecărui local al grădiniței, existând însă o mai slabă comunicare cu colegile din celelalte localuri; • Modul de adresare este neprotocolar; • Multitudine de legături sociale, relații de bună înțelegere între cadrele didactice; • Există și o tendință către individualism: când este vorba de a accede la recompense (gradație de merit), acestea devin mai importante, decât bunăstarea organizației; • Fiecare cadru didactic este preocupat de propria dezvoltare profesională (cursuri de formare, parteneriate cu alte instituții, proiecte educaționale, schimburi de experiență.

3. MASCULINITATE / FEMINITATE

CULTURĂ NAȚIONALĂ	CULTURĂ ORGANIZAȚIONALĂ
<p>Scorul 39 plasează țara noastră în rândul țărilor cu <i>tendință spre feminitate</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Membrii societății caută un mediu colaborativ, se pune accent pe relațiile dintre oameni, pe grija pentru aceștia și calitatea vieții; • Este prețuit timpul liber și cooperarea, în detrimentul atingerii obiectivelor de performanță; • Rolurile între cele două sexe nu sunt predeterminate, bărbații preiau cu ușurință unele roluri domestice; • Femeile pot urca în ierarhia profesională, nu se manifestă practici discriminatorii ; • Există un nivel scăzut de competitivitate al firmelor românești în raport cu cele străine. 	<p>Caracterul feminin al culturii organizaționale a grădiniței, argumentat și prin faptul că toți angajații, inclusiv managerul, sunt femei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • O bună colaborare dintre manager și colectivul grădiniței, managerul este intuitiv și caută consensul, divergențele sunt soluționate prin comunicare deschisă și negociere; • se pune accent pe crearea cadrului necesar bunei desfășurări a activității, asigurându-se condiții în care fiecare să-și dezvolte dinamismul și creativitatea: condiții optime de educație și instruire, ambianța plăcută, igienă, securitate fizică și emoțională, limbaj și ținută îngrijită; • conflictele sunt rezolvate prin compromis și negociere; • organizația ia în considerare aspectele sociale, problemele personale, tot atât de mult ca și competența profesională, sprijinind rezolvarea acestora; • responsabilitățile conferite de unele roluri (comisia CEAC, responsabil comisie metodică etc.) sunt atribuite prin rotație, ceea ce favorizează relațiile

de bună colaborare.	
4. EVITARE A INCERTITUDINII	
CULTURĂ NAȚIONALĂ	CULTURĂ ORGANIZAȚIONALĂ
<p>Nivelul ridicat de evitare a incertitudinii (61) indică <i>un grad ridicat de anxietate populației țării noastre în privința viitorului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Se constată o puternică evitare a incertitudinii, sunt preferate locurile de muncă chiar mai slab plătite din instituțiile de stat, dar mai sigure, mobilitatea forței de muncă fiind redusă; • Indivizii își asumă mai puțin riscurile și își orientează cu precădere atenția către perioada prezentă; • Se manifestă o tendință de a reacționa emoțional și negativ, în fața necesității de a accepta ceva nou, tot ce este ambiguu și străin este privit cu suspiciune și induce stres suplimentar. 	<p>Grad ridicat de evitare a incertitudinii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mobilitate redusă a cadrelor didactice, majoritatea au lucrat doar în această unitate și nu doresc transferul la altă grădiniță; • Toate cadrele doresc menținerea titlaturii în învățământ; • Acțiunile preferate sunt, de cele mai multe ori, cele care rezolvă „situația de azi”, fără a avea în vedere întotdeauna impactul lor asupra viitorului organizației; • Se manifestă schimburi de valori între generații: cadrele tinere contribuie la schimbarea valorilor: receptivitate față de nou, preocupare pentru comunicarea informală și lucrul în echipă, asumarea riscurilor pentru demersurile inițiate; • În cazul unei reduceri de activitate, criteriile de evaluare favorizează cadrele didactice cu vechime mai mare în învățământ, cele mai tinere fiind obligate să părăsească unitatea, chiar dacă au avut rezultate profesionale mai bune; • Există tendința de a considera cadrele didactice cu experiență mai valoroase, prin prisma experienței acumulate.
5. ORIENTAREA PE TERMEN LUNG/SCURT	
CULTURĂ NAȚIONALĂ	CULTURĂ ORGANIZAȚIONALĂ
<p>Scorul obținut (41) indică o cultură în care oamenii gândesc mai degrabă <i>pe termen scurt și sunt orientați mai mult spre trecut decât spre viitor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientarea pe termen scurt este la rădăcina nivelului scăzut de capital reinvestit și a dorinței de îmbogățire rapidă; • Românii întâmpină dificultăți în a-și planifica activitatea pe termen foarte lung, datorită gradului ridicat de incertitudine, viitorului considerat nesigur; • Datorită veniturilor reduse ale majorității populației se manifestă un interes scăzut față de investițiile și economiile pentru 	<p>Se constată orientarea cu predilecție pe termen scurt și doar sporadic pe termen mediu, deși grădinița are un “Plan de Dezvoltare Instituțională”, pe termen mediu și lung, îndeplinirea obiectivelor propuse depind în mare măsură de factori externi, finanțarea unității de către MECS, fondurile alocate de Primărie etc.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • în unitate se manifestă un nivel mediu în ceea ce privește păstrarea unor tradiții în organizație, accentul fiind pus pe introducerea și “<i>aclimatizarea</i>” unora adaptate prezentului; • nevoia unui trai decent, lipsit de gija zilei de mâine, este resimțită pregnant de cadrele didactice din grădiniță, veniturile drastic

viitor.

diminuate obligându-le să se limiteze la satisfacerea obligațiilor sociale prezente, proiecția viitorului rămânând incertă.

SETUL DE VALORI AL ORGANIZAȚIEI

Valorile organizației noastre includ concepții, valori-cheie, modalități de înțelegere, norme, acele înțelegeri împărtășite de membrii organizației noastre, care ne dau sentimentul apartenenței la colectivul grădiniței:

- *atingerea binelui comun, respectând principiile morale, regulile de drept;*
- *loialitate și bună credință;*
- *simțul responsabilității;*
- *dorința de perfecționare.*

Ele derivă din viziunea comună a diferitelor grupuri de interese de la nivelul grădiniței (copii, părinți, educatoare, manager), în legătură cu modul în care grădinița își structurează oferta educațională, ceea ce reprezintă esența culturii organizaționale a grădiniței noastre: „*GRĂDINIȚA are ușile deschise pentru toți cei care au nevoie de educație (copii, adulți părinți și bunici), indiferent de etnie, de religie ori situație socio-economică, pentru a asigura satisfacerea nevoii fiecăruia, făcându-i să se simtă în siguranță și ocrotiți într-un mediu ecologic, stimulați și apreciați, devenind competenți, având șanse egale la educație și instrucție*”.

Respectarea și acțiunea în spiritul acestor valori a creat o imagine bună a grădiniței noastre în comunitate, pe plan local, județean, național:

- premii obținute de copii din grădiniță, la concursuri locale, județene și naționale;
- implicarea grădiniței în proiecte POSDRU, privind „Educația părinților”, „Educația incluzivă”;
- parteneriate cu grădinițe din alte județe și țări (Germania).

CURRICULUM

- *Restructurarea curriculară a raporturilor dintre educație și instruire, astfel ca educația preșcolară să devină „o instruire realizată prin educație și nu o educație dobândită prin instruire”;*
- *Prefigurarea unei viziuni didactice de tip curricular, ceea ce implică o nouă proiectare a activităților instructiv-formative, pornind de la obiectivele de natură formativă (și nu de la conținuturi tematice), o proiectare interdisciplinară, modulară a conținuturilor alese de cadrele didactice și copii;*
- *Abordarea integrată a curriculumului, punând în practică educația centrată pe copil: individualizarea învățării, fundamentarea proiectării pe achizițiile anterioare ale copilului, asigurarea caracterului aplicativ al proiectării curriculare;*
- *Dezvoltarea în cadrul CDS-ului a unor opționale adecvate programelor educaționale derulate în grădiniță;*
- *Utilizarea unor strategii predominant interactive, a jocului ca formă integratoare pentru stimularea învățării și dezvoltării;*
- *Utilizarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate vârstei copiilor, relevante pentru activitățile de învățare realizate de copii.*

POLITICA DE DEZVOLTARE

Deviza grădiniței: „Înainte, împreună!”

Pornind de la misiunea grădiniței, de la punctele tari și oportunitățile stabilite prin diagnoză (ca resurse strategice), dar și de la amenințările inerente situației actuale, colectivul grădiniței noastre își stabilește accelerarea următoarelor domenii de activitate:

- *Informarea și formarea colectivului de educatoare în domeniul managementului educațional specific programelor derulate în organizație – dezvoltare resurse umane.*
- *Formarea corpului profesoral apt pentru aplicarea metodelor active în munca cu preșcolarii, în cadrul programelor educaționale;*
- *Reconsiderarea managementului la nivelul grădiniței și al grupelor, în perspectiva asigurării de șanse egale tuturor copiilor ce vor fi implicați în programele educaționale, precum și părinților acestora.*
- *Atragerea de resurse financiare și dezvoltarea bazei materiale a grădiniței care să sprijine derularea programelor educaționale.*
- *Indeplinirea obiectivelor propuse depind și de factori externi (finanțare de către MECTS, Primărie, Legislație în continuă schimbare).*

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

- Selecția personalului didactic, din cauza slabei descentralizării, se realizează la nivelul ISJ, managerul unității nevând nici un cuvânt de spus, ceea ce poate duce la ocuparea unor posturi de către persoane cu valori și comportament profesional nepotrivit cu cele ale organizației noastre;
- Toate posturile sunt ocupate de titulari, cu un nivel ridicat de pregătire;
- Evaluarea personalului după standarde de performanță impuse de MECTS, personalizate în funcție de specificul unității, favorizează cadrele didactice cu vechime mare în învățământ, evaluându-se predominant aspectele cantitative, astfel că tinerii sunt cei care fac, de obicei, obiectul restrângerilor de activitate.

RELAȚIA CU COMUNITATEA

- Primăria susține financiar grădinița în ceea ce privește alocarea de fonduri pentru utilități, reparații, transport preșcolari;
- Organizațiile economice locale sprijină într-o mică măsură, prin sponsorizări, dezvoltarea grădiniței, asigurarea bazei didactico-materiale;
- Organizația încurajează, prin forme variate, participarea părinților la programul educațional, implică permanent familia în luarea de decizii, privind educația și dezvoltarea propriilor copii;
- Părinții se implică activ și în dotarea spațiilor educaționale, în susținerea financiară a unor activități extracurriculare;
- Activitatea educativă a grădiniței este susținută și de instituții din comunitate: Muzeul „Augustin Bunea”, Biblioteca „Școala Ardeleană”, Poliția Rutieră, Pompierii, Biserica, prin proiecte derulate în parteneriat.

DE LA NOI DIN GRĂDINIȚĂ

Bibliografie:

1. Amado G., Guittet A.- „Organizarea grupurilor. Comunicarea în interiorul grupurilor“, în De Visscher Pierre, Neculau Adrian (coordonatori), „Dinamica grupurilor. Texte de bază”, Editura Polirom, Iași, 2001;
 2. De Visscher, Pierre; Neculau, Adrian (coordonatori)- *Dinamica grupurilor. Texte de bază*, Editura Polirom, Iași, 2001;
 3. Hofstede, Geert- *Managementul structurilor multiculturale*, Editura Economică, București, 1996;
 4. Manolescu, A.- *Managementul resurselor umane*, Editura RA, București, 1998;
 5. Rotariu, Traian; Iluț, Petru- *Sociologie*, Editura Mesagerul, Cluj-Napoca, 1996;
 6. Vlăsceanu, Mihaela- *Organizațiile și cultura organizării*, Editura TREI, București, 1999;
 7. Zaiț, Dumitru (coordonator)- *Management cultural. Valorizarea diferențelor culturale*, Editura Economică, București, 2002.
- Internet: www.interact.com

LUNA INTERNAȚIONALĂ A BIBLIOTECILOR ȘCOLARE

*Bibliotecar Viorica Muntean
Școala Gimnazială „Toma Cocișiu” Blaj*

Biblioteca școlară este una dintre componentele cele mai active ale procesului de învățământ sub raportul contribuției sale la realizarea profilului intelectual și la dezvoltarea personalității elevului. Colaborarea dintre bibliotecă și ceilalți factori educaționali din școală se materializează în acțiunile organizate și desfășurate conform planului managerial anual al bibliotecii, acțiuni ce vizează îndeplinirea celor două funcții: cea de informare și cea culturală.

În luna octombrie, bibliotecarii școlari, cadrele didactice și elevii din întreaga lume sărbătoresc Luna Internațională a Bibliotecilor Școlare.

Până în octombrie 2008, unitățile școlare din toate țările lumii sărbătoreau, în ultima zi de luni a lui octombrie, Ziua Internațională a Bibliotecilor Școlare. Începând cu octombrie 2008, Asociația Internațională a Bibliotecarilor Școlari (IASL) a reușit să promulge Luna Internațională a Bibliotecilor Școlare, ce va fi sărbătorită anual, în octombrie. Această sărbătoare internațională este recunoscută de toate asociațiile profesionale de profil, precum și de Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecarilor (IFLA). Prin aceasta s-a reușit sublinierea importanței bibliotecilor școlare.

Pe plan internațional, bibliotecile școlare vor găzdui târguri de carte, vor recunoaște meritele și contribuțiile pe care le-au avut diverse personalități în realizarea unor proiecte derulate prin bibliotecile școlare, vor distribui scrisori de informare, vor găzdui invitați din domeniu și vor întări legăturile cu comunitatea locală.

Menirea acestei sărbători speciale este de a atrage atenția asupra importanței bibliotecii școlare în educarea copiilor.

Proiectul are ca obiectiv principal stimularea lecturii prin toate formele de educație.

Anul acesta, sloganul oficial este „School Libraries: a Key to the Past, Present & Future - Biblioteca școlară: Cheie către trecut, prezent și viitor”.

În cadrul acestui proiect, biblioteca Școlii Gimnaziale „Toma Cocișiu” Blaj a organizat mai multe activități:

1. Promovarea ISLM în școală – expoziție de afișe, desene și semne de carte dedicate evenimentului;
2. O carte pentru biblioteca școlii – elevii au donat cărți pentru biblioteca din școala lor;
3. Poezia, aproape de suflet - recital de poezii închinată cărții (în română și engleză);
4. Personajul meu preferat – expoziție de desene;
5. Vizionarea filmului „Amintiri din copilărie”, realizat după cartea lui Ion Creangă;
6. Expoziție de carte;
7. Realizarea unor semne de carte și desene cu steagurile țărilor din UE și steagul SUA;
8. Prezentări Power point: - „Bibliotecile lumii” și „The Word Book Sounds Fine in Many Languages” - dicționar multilingv.
9. Lansarea cărții „Tehnică pedagogică de cercetare și creație” de Toma Cocișiu, urmată de un program artistic prezentat de elevii școlii noastre. Activitatea a fost organizată în colaborare cu ASTRA Blaj.

La proiectul coordonat de Muntean Viorica, bibliotecar școlar, și Dulău Alina, directorul școlii, au participat 420 de elevi, care au fost îndrumați de profesorii: Bălău Mirela, Marinescu Sabina, Tocaciu Diana, Solomon Carmen, Marcu Mihaiela, Cetean Brîndușa, Preiner Carmen, Ignat Felicia, Oprean Ana, Isailă Simona, Petru Mihaiela, Sîrbu Camelia, Șuteu Susana, Pușcașu Anca, Simu Lavinia, Mărginean Lavinia, Manta Daniela, Mărginean Rozina, Corbean Adela.

Școala noastră a apărut, alături de multe alte școli din lume, la „What people are doing for ISLM 2012”- „Ce facem în Luna Internațională a Bibliotecii Școlare 2012” pe site-ul Asociației Internaționale a Bibliotecilor Școlare, unde au fost încărcate fotografiile ce reflectă implicarea elevilor în proiect și produsele realizate de copii (desene, afișe, postere, expoziție de carte etc.).

Activitățile din acest an le-au continuat pe cele din anii anteriori, deoarece școala noastră sărbătorește bibliotecile școlare începând cu anul 2008. Prin participarea la aceste activități, elevii au înțeles ce rol important au bibliotecile școlare în educație, societate și cultură.

Bibliografie

1. <http://www.iasl-online.org>
2. Macarie, C., *Alternativele metodologice moderne - O provocare pentru activitatea didactică*, Târgu-Jiu, Editura Măiastră, 2005.
3. Graur, Evelina, *Tehnici de comunicare*, Cluj-Napoca, Ed. Mediamira, 2001.
4. Cosmovici Andrei, Iacob Luminița, *Psihologie școlară*, Ed. Polirom, Iași, 1998.
5. Olăreanu, Costache, *Lectura*, în: „Metode și tehnici de muncă intelectuală” București, Editura Didactică și Pedagogică, 1979.

EFICIENȚA METODELOR INTERACTIVE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV - EDUCATIVE DIN GRĂDINIȚĂ

*Prof. inv. preșc. MUREȘAN DOINA MARIA
Grădinița P.P. nr.12 Alba Iulia*

Reforma învățământului prin obiectivele sale vizează un învățământ diversificat, care permite și stimulează rute individuale de pregătire, un învățământ orientat spre cercetare științifică, spre valori, un învățământ care încurajează și favorizează înnoirea, un învățământ ancorat în realitate.

Noul curriculum pentru învățământul preșcolar lasă libertatea de a organiza cât mai creativ și personalizat actul didactic. Educatoarei îi revine sarcina de a-și alege propriul demers modern, care să fie compatibil cu stilul didactic, cu obiectivele și conținuturile activităților. Exemplele de comportamente prevăzute în curriculum se mulează perfect pe metodele interactive de preare - învățare, pe ideea desfășurării activităților integrate.

Modernizarea și perfecționarea metodologiei didactice presupune sporirea caracterului activ al meodelor de învățământ, adică aplicarea acelor metode cu un caracter formativ. Pentru a realiza o educație de calitate centrată pe copil este necesar ca activitățile de învățare să fie combinate cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă. „Activ” este copilul care depune efort de reflecție personală, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și descoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe.

Metodele interactive de predare - învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Totodată, ele reprezintă modalități de acțiune, instrumente cu ajutorul cărora preșcolarii, sub îndrumarea educatoarei, își însușesc cunoștințe, își formează și dezvoltă deprinderi intelectuale și practice, priceperi, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: flexibilitate și creativitate în abordarea situațiilor didactice, pentru a evita rutina și a acționa pentru transformarea învățământului care încă se bazează pe informație, pe reproducerea ei, într-un învățământ global, integrat și creativ, bazat pe educație, pe formare.

Utilizarea metodelor active transformă activitatea într-o „aventură a cunoașterii”, în care copilul e participant activ: întâlnește probleme, situații complexe pentru mintea lui de copil, dar în grup, prin analize, dezbateri, descoperă răspunsuri la întrebări, rezolvă sarcini de învățare, se simte responsabil și mulțumit la finalul activității.

Copiii învață să lucreze împreună, își unesc forțele pentru a reuși să realizeze sarcina primită sau pentru a rezolva o problemă cu care se confruntă. Interrelațiile dintre membrii grupului sporesc interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând preșcolarii pentru învățare. Interacțiunea colectivă are ca efect și educarea stăpânirii de sine și a unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, înfrângerea subiectivismului și acceptarea gândirii colective.

În acest context, am adaptat metodele interactive de predare – învățare la specificul învățământului preșcolar, accentuând beneficiile fiecărei metode pentru dezvoltarea din toate punctele de vedere ale preșcolarului.

Voi prezenta în continuare trei metode interactive de predare – învățare pe care le-am aplicat cu succes în activitatea desfășurată cu preșcolarii, accentuând beneficiile fiecărei metode pentru dezvoltarea preșcolarului și care au contribuit la diversificarea metodologiei:

1. POSTER

Tema: Pădurea

Domeniul experiențial: DȘ

Categoria de activitate: cunoașterea mediului

Tipul de activitate: evaluare

Sarcina de lucru: Copiii își verifică cunoștințele despre pădure, realizând un Poster, în grupuri mici, fiecare având sarcini diferite:

- un grup desenează și decupează vietățile pădurii;
- un grup desenează și decupează copacii;
- un grup desenează și decupează casa și pădurarul;
- un grup pregătește planșa cu culorile potrivite (frunze pe jos, nori, soare în partea de sus, apoi assemblează rezultatele celor trei grupe)

Toți copiii analizează dacă cunoștințele copiilor au fost corecte și redate corespunzător.

2. SCHIMBĂ PERECHEA

Tema: „Singurel mă îngrijesc”

Domeniul experiențial: DOS

Categoria de activitate: Educație pentru societate

Tipul de activitate: evaluare

Sarcina de lucru: „Mimați acțiuni prin care, utilizând diferite obiecte de uz personal avem grijă de corpul nostru și de sănătatea noastră ” (spălatul pe mâini, pe față, pe dinți etc.)

Preșcolarii se împart în două grupe, primei grupe le pun în piept câte un jeton cu o periută de dinți de culoare roșie, și celor din a doua grupă un jeton cu o periută de dinți de culoare albastră. La îndemnul „faceți cercuri după culoare”, copiii se organizează în două cercuri concentrice, în interior copiii care au în piept periutele de dinți roșii, în exterior copiii cu cele albastre.

Preșcolarii din cele două cercuri formează perechi. Copilul din cercul exterior va mima o acțiune de igienă corporală. Perechea lui, din cercul interior va trebui să ghicească și să denumească acțiunea mimată.

La comanda „schimbă perechea”, copiii din exterior se deplasează de la stânga spre dreapta cu un scaunel și formează o nouă pereche. Perechile se schimbă până ce se epuizează toate ideile copiilor.

Apoi preșcolarii formează un singur cerc. Fiecare pereche prezintă acțiunile descoperite. Educatoarea așează pe tabla magnetică imagini cu toate acțiunile prezentate de copii.

3. CIORCHINELE

Tema: ANIMALE SĂLBATICE

Domeniul experiențial: DȘ

Categoria de activitate: Cunoașterea mediului

Tipul activității: evaluare

Sarcina de lucru: „Găsiți cât mai multe idei, cuvinte și imagini despre animalele sălbatice. Alegeți imaginile care se potrivesc animalelor sălbatice și așezați-le în jurul cuvântului scris pe panou” (imagine)

Materiale: tablă magnetică pe care s-a scris cuvântul ANIMALE SĂLBATICE. Lângă cuvânt vom lipi o imagine sugestivă. Se pun la dispoziția copiilor jetoane, decupaje, poezii, ghicitori, reviste, albume, fotografii.

Copiii vor selecta imaginile referitoare la animale sălbatice și le vor lipi în jurul cuvântului scris (imaginii) pe tabla magnetică. După ce se vor epuiza toate ideile, educatoarea împreună cu aceștia va uni cuvintele și imaginile, stabilind legăturile, conexiunile dintre ele, explicând aceste conexiuni. Se citește și se analizează fiecare idee emisă de copii, se discută, se fac comparații, se emit păreri, opinii despre animalele sălbatice, se repetă poezii, cântece adecvate.

La sfârșitul activității, educatoarea împreună cu preșcolarii fac sinteza finală, structurează ciorchinele, grupând logic informațiile, ideile, cunoștințele. Pot face completări, pot aduce corecturi.

Concluzia la care am ajuns este că utilizarea metodelor interactive oferă un sprijin real educatoarei în demersul său didactic și ne ajută, pe preșcolar și educatoare, deopotrivă, să descoperim valoarea, frumusețea și diversitatea interacțiunii, relaționării și cooperării, să ne promovăm ideile, să respectăm opinia celuilalt și să ne implicăm profund și activ în construirea personalității proprii.

Este nevoie de voință, curaj, ambiție din partea educatoarei de a înlătura conservatorismul, plafonarea și rutina și a îmbina armonios metodele clasice cu cele noi, îndrăznețe în crearea unui învățământ modern, centrat pe copil.

Bibliografie

- Bocoș, M., 2002, *Instruire interactivă*, Editura Press Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
- Ionescu, M., Radu, I., 1995, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia
- Oprea, Crenguța - Lăcrămioara, 2007, *Strategii didactice interactive*, București, E.D.P.

LECTURA, MODALITATE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

Înv. Voina Maria
Școala gimnazială Daia-Română

Cartea care este comoara fără de preț, este învățătura care te conduce la bine, te face să te bucuri, să râzi sau să plângi. Din păcate, într-o perioadă în care suntem invadați de vizual, internet și televiziune lectura devine o variantă mai puțin accesibilă de petrecere a timpului liber pentru tinerii din ziua de azi. De aceea putem constata că ei citesc mai greu, nu le place să citească, nu înțeleg ceea ce citesc, iar dorința de a se informa este mai rapidă. Gustul pentru citit nu vine de la sine ci se formează printr-o îmbinare a factorilor educaționali (școala și familia) o muncă ce se caracterizează prin răbdare, perseverență, continuitate și voință.

Citirea cărților contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat, la dezvoltarea exprimării. Ceea ce citesc în copilărie se întipărește în amintirea lor toată viața, influențând personalitatea fiecăruia. Pentru a ajunge la actul lecturii copiii învață mai întâi să citească. Stimularea interesului pentru lectură începând chiar din clasa I contribuie la exersarea unei citiri corecte și conștiente. Învățătorul trebuie să aleagă pentru școlarul mic o lectură adecvată pe care mai întâi i-o citește cu voce tare și mai târziu o va citi el însuși. De asemenea este important să fie folosite diverse forme de îndrumare care să aibă drept scop stimularea interesului pentru lectură, iar cea mai deasă forma folosită este **povestirea**. Elevii citesc povestirea acasă, iar în oră povestesc lectura citită. Conținutul povestirii e redat de mai mulți elevi ceea ce duce la activizarea și antrenarea lor în activitate

Lectura în clasă și în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să-i apropie de creațiile literare să le satisfacă interesul de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Lectura contribuie la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular bogat și colorat și la educarea lor etică și estetică.

Pentru ca apropierea de carte să devină o deprindere zilnică, iar plăcerea de a citi - o necesitate dorită și trăită, e potrivit ca și familia să se implice activ în apropierea copilului de miracolul cărții, încă înainte de învățarea alfabetului. Familia constituie primul mediu de viață socială și culturală, iar prin valorile pe care le transmite copilului asigură premisele dezvoltării intelectuale, morale și estetice ale acestuia. *Familia* are un rol important în promovarea lecturii, în formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură. Când în familie nu există o mica bibliotecă, sau când membrii familiei nu citesc, rareori se poate aștepta ca un copil să dovedească de timpuriu pasiune pentru lectură, pentru carte în general. Exemplul personal în familie este esențial în îndrumarea elevului. În acest scop, povestirea conținutului, comentarea unei cărți în mediul familial reprezintă un bun mijloc de dezvoltare a dragostei pentru lectură.

Gustul pentru lectură se dobândește din frageda copilărie, cu îndrumarea părinților și mai târziu a dascălilor, pornind de la cele mai simple întâmplări, basme și, pe măsură ce crește, ajungând la intrigi mai complicate, personaje formate, însă din ce în ce mai captivante și mai pline de sens. Și așa, încetul cu încetul, învățăm despre lumea care ne inconjoară, despre viață, despre oameni și noi înșine, căci „nu există cunoaștere înnăscută, pentru motivul că nu există copac care să iasă din pământ cu frunze și fructe.” (Voltaire)

Cine nu știe a citi, nu se poate instrui, nu poate avea acces la cuceririle geniului uman transmise prin cuvântul scris. Există însă o adevărată prăpastie între a ști să citești și a ști să explorezi textele lecturate și să le folosești în procesul autoinstruirii și autoeducației. Învățătorului îi revine sarcina de a-i învăța pe elevi tehnica lecturii eficiente, a conștientizării și valorificării celor citite. Prima condiție a lecturării corecte o constituie cunoașterea tuturor cuvintelor, înțelegerea sensului lor în contextul dat, îndeosebi a cuvintelor necunoscute.

Iată câteva modalități de stimulare a interesului pentru lectură începând din clasa I. Știm că micii școlari sunt vrăjiți de carte, sunt purtați de aceasta în universul minunat al cunoașterii. Învățătorul este dator să îndrume pașii tinerelor mlădițe pe acest nou drum, plin de neprevăzut.

În clasa I un rol important îl are conversația problematizată, care menține vie relația dascăl - elev. După studierea textelor din abecedar, analizate și comentate în mod amănunțit se recomandă lecturi potrivite vârstei, pe marginea cărora se poartă discuții. După ce textele au fost parcurse se lansează următoarele cerințe: *să formuleze întrebări pe care să le adreseze colegilor; să folosească cuvintele noi și expresiile artistice în contexte variate; să redea prin cuvinte proprii conținutul textelor citite; să recunoască ilustrațiile care înfățișează personaje sau scene din poveștile citite; să le așeze în ordinea desfășurării faptelor.*

Începând cu clasa a II-a, o altă formă de îndrumare a lecturii o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale. Prima se compune din cărți aduse de copii și învățător, se stabilește un bibliotecar al clasei și se apoi se trece la împrumutarea cărților.

La clasele a III-a și a IV-a interesul elevilor pentru lectură se amplifică. La studierea unor autori se caută stimularea elevilor să citească și alte opere scrise de aceștia. Se întocmesc cu elevii portofolii pentru fiecare scriitor cunoscut, cuprinzând portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera lor, prilej cu care am stârnit curiozitatea și interesul pentru lectură.

Prima condiție a lecturii corecte o constituie cunoașterea tuturor cuvintelor, înțelegerea sensurilor în contextul dat, îndeosebi a cuvintelor necunoscute.

Fiecare dintre modalitățile de explicare a cuvintelor nou întâlnite, constituie premisa unor variate tipuri de exerciții lexicale. Astfel exercițiile cu sinonime pot avea următoarele cerințe:

- Găsirea cuvintelor cu același sens (ex: nemișcat, împietrit);
- Deosebirea de sens dată chiar de autorul unor cuvinte aparent sinonime;
- Formularea unor propoziții cu fiecare dintre cuvintele grupate pe baza sensului (ex: a insufla, a provoca, a inspira) ținându-se seama de nuanțele exprimate;
- Formularea unor propoziții din care să reiese sensurile diferite pe care le au cuvintele (ex: vie, toc)

Exercițiile cu antonime pot cere:

- descoperirea cuvintelor cu sens contrar dintr-un text;
- indicarea deosebirilor dintre antonime și în genere termen cu sens contrar, care numai parțial intră în aceeași serie lexicală (ex: mic, mare);
- găsirea antonimelor necesare pentru a caracteriza două personaje puse în opoziție;

Ghicitorile literare sunt mijloace pasionante ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice opera și autorul, sau să recunoască lectura în care erou principal este Nică etc.

Foarte apreciat de elevi este și jocul cu versurile: învățătorul recită unu-două versuri dintr-o poezie, iar elevii continuă.

Diafilmele, benzile audio și video cu povești constituie un alt important mijloc de îndrumare a lecturii. Ele prezintă operele literare în imagini vizuale și auditive. După lectură elevii pot face comparații, stabilind asemănări și deosebiri între întâmplările prezentate.

Lecțiile de popularizare a cărților, a unor scriitori, reprezintă, de asemenea, un mijloc de îndrumare a lecturii particulare. O carte pentru copii nou apărută se citește mai întâi de către învățător, apoi se prezintă elevilor. Aceștia își notează titlul și autorul, pentru a o putea procura.

Expozițiile de carte se pot organiza în clasă și cuprind cărți despre o temă anume ce pot fi lecturate de elevi- ex. *Din viața plantelor, Trecutul glorios al patriei, Povestiri despre animale.*

Șezătorile și medalioanele literare invită din nou elevii la lectură.

Dramatizările făcute cu școlarii după unele texte literare îi stimulează pe elevi să citească mai mult din dramaturgia românească.

În afară de citirea independentă a lecturii particulare se poate folosi și citirea în colectiv. Această citire se realizează de către învățător sau elevi care citesc corect și expresiv; are rol de a aprofunda și purta discuții pe marginea lecturii citite.

Lectura necesită nu numai îndrumare, dar și control. Procedeele de efectuare a controlului sunt variate și depind de scopul urmărit imediat: anchetele, controlul fișelor de cititor de la bibliotecă, convorbiri cu elevii, fișe de lectură.

În afară de toate acestea, orice plimbare poate fi un motiv pentru lectură, dar un alt tip de lectură și anume cea a comportamentului, a culorilor, a reacțiilor celorlalți. Chiar și călătoriile prin și în afara localității reprezintă un prilej de a povesti istoricul locurilor, pentru amintiri și impresii.

Pentru învățător este important de știut nu numai ce și cât citesc elevii, ci și cum înțeleg ei să citească o carte. E important ca elevii să înțeleagă ceea ce citesc, să fie în măsură să deosebească ceea ce este bun, util, constructiv și educativ, de ceea ce poate fi dăunător și, în sfârșit, să-și poată formula clar o opinie despre cartea citită.

Dascălul are astfel dificila misiune de a-l întoarce pe cititor la carte folosind diverse metode, cât mai active, mai antrenante și mai atractive. Datoria noastră rămâne promovarea unor soluții directe de stimulare a lecturii și, prin acest proiect, încercăm să ne optimizăm demersul educativ prin realizarea unui schimb de idei, de metode, de activități, de materiale didactice în sprijinul dezvoltării sferei motivaționale a elevului.

„Profesorul citește și știe să citească bine. Dacă vrea să-i facă pe elevi să iubească lectura este necesar să nu-și satisfacă gustul personal, ci să se străduiască să caute cărți construite în jurul polilor de atracție ai acțiunii și imaginației..” (Nazareno Padellano)

Bibliografie

- BOUCHOT, Henri. *Le livre. L'illustration - la reliure. Étude historique sommaire*. Paris : Edition Maison Quantin, [1886]. 320 p. : fig., il. II 5.617
- GAGEA, Adriana ; POPESCU, Virgil. *Contribuții la Istoria Culturii Românești. Cartea și biblioteca: Bibliografie Dan Simionescu*. București : s.n., 1990. 48 p. III 29.779
- NUȚĂ, Silvia, *Metodica predării limbii române în clasele primare*, Editura Aramis , București, 2000, p.233-234
- SELEJAN, Ana. *Carte rară și prețioasă : Catalog*. Vol 2 : Sec. XVIII. Sibiu : Biblioteca "Astra", 1992. 242 p. II 65.339(2)
- ȘINCAN, Eugenia, *Îndrumător pentru învățători, părinți și copii*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1993, p. 9

DISCIPLINA ELEVULUI

Sfatul copilului pentru părinții săi:

Nu vă fie teamă să fiți fermi cu mine. Asta mă va așeza la locul meu.

*Prof. inv. primar Ileana Drăgan
Școala Gimnazială „ Mihai Eminescu” Alba Iulia
Prof. inv. primar Ileana Chivoiu
Școala Gimnazială „ Avram Iancu” Alba Iulia*

Disciplina înseamnă totalitatea regulilor de comportament care corectează, modelează, întăresc sau perfecționează pe cineva.

Scopul disciplinei este unul pozitiv: creșterea unei persoane unitare, fără neajunsurile și handicapurile ce ar împiedica o dezvoltare firească și armonioasă. Dar constatăm că acest cuvânt este unul din cele mai neînțelese cuvinte. Majoritatea se gândesc că este vorba despre o formă de pedeapsă sau de ceva neplăcut și greu de realizat. Și totuși cuvântul ar trebui să ne ducă cu gândul la îndreptare, corectare, creștere, formare, instruire, educare și muștrare.

Dacă încercăm o comparație între generațiile anterioare și generația de astăzi, constatăm că elevii care au intrat pe porțile școlii în ultimii ani au mari probleme de adaptare la programul și cerințele școlii, nu au acele abilități de comportare pe care le aveau cei din celelalte generații. Întâmpină dificultăți mari în a sta în bancă, nu au răbdare să asculte mici discuții sau povestiri. Sunt hiperactivi, neatenți și irascibili, dificili în relaționarea cu ceilalți elevi. Și, de aici, întrebarea: care ar fi cauzele care generează aceste stări?

Premisele adaptării școlare sunt legate, în primul rând, de nivelul de dezvoltare atins de copil în perioada preșcolară. Se știe că fiecare copil prezintă un nivel diferit de achiziții și cu siguranță, fiecare va dovedi un nivel diferit de adaptare. Mediul școlar are un grad mai mare de formalism, metodele de lucru cu elevii sunt altele, iar elevii trebuie să respecte reguli care nu existau în grădinițe.

Observațiile asupra familiilor în condiții normale de desfășurare a vieții, având ca obiectiv relația părinte – copil, au arătat că două dimensiuni sunt relevante în comportamentul părinților: dimensiunea controlului și responsabilitatea.

Discutăm despre părinții permisivi, grijulii, toleranți, dar care evită să impună autoritate sau control din teama de a nu pierde dragostea copiilor. Acești părinți permit copiilor să meargă la culcare când doresc, nu impun respectarea unor reguli de comportament și nu le solicită nici o responsabilitate. La școală, acești copii vor fi refractari când sunt solicitați pentru o sarcină ce intră în conflict cu interesele lor. Sunt imaturi, au interes scăzut pentru activitățile școlare, sunt dependenți de părinți și le solicită sprijin permanent.

Un părinte care vrea să-și formeze un copil bun, trebuie să înțeleagă că refuzul copilului de a rezolva o sarcină încredințată, sau revolta lui, nu înseamnă că el dorește câștig de cauză. Copilul încearcă să profite de slăbiciunile și dragostea părinților, dar are nevoie de o forță autoritară plină de dragoste, care să-l îndrume, să-i indice drumul prin viață, dar care să nu-l ducă de mână.

Studiile specialiștilor arată că dragostea necondiționată, fără repere, poate ajunge să-și piardă înțelesul, iar copilul care nu a fost disciplinat prin dragoste rațională în familie, va fi disciplinat „fără dragoste în marele univers social”.

Procesul de formare a copilului poate să înceapă cât mai devreme, de la o vârstă fragedă, dar toate cele ce îi sunt cerute să facă, să știm sigur că le face bine, pentru a căpăta curaj și încredere. Și acestea sunt forme de disciplină – disciplina muncii, a vieții, a familiei. El trebuie să aibă sarcini bine stabilite în casă, iar cu cât se mărește vârsta, să i se încredințeze treburi și răspunderi tot mai mari. Așa se va obișnui cu munca, cu răspunderea, cu corectitudinea și exigența personală.

În clasa întâi, micii școlari au impresia că se află încă la grădiniță unde atmosfera este mult mai permisivă, unde timpul alocat jocului este de dimensiuni mai mari și unde în general fac cam tot ceea ce doresc. Ei intră în conflict atât cu institutorul cât și cu colegii deoarece se acomodează mai greu la condițiile școlare. Încet, încet, ei realizează că ceea ce își imaginau că este școala nu coincide cu realitatea și sunt nevoiți să accepte schimbarea. Pentru a-i ajuta să se adapteze mai ușor și mai repede la noile cerințe, am stabilit, împreună cu elevii, un cod de norme al clasei.

Normele de comportament, constituite ca reguli de consens, prezentate mai jos, vor ajuta la realizarea unei vieți dinamice și normale a colectivului de elevi.

Nr.crt.	Regula stabilită	Consecințe pozitive
1.	Suntem împreună	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Se vor stabili relații de colegialitate; ▪ Va exista o viață normală a colectivului;
2.	Ascultăm ce spun ceilalți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vor înțelege explicațiile învățătoarei; ▪ Vor auzi și părerea colegilor;
3.	Exprimăm opinii în mod adecvat	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vor învăța să ridice mâna pentru a-și anunța intenția de a răspunde; ▪ Vor emite păreri contrare față de o idee și nu față de persoană;
4.	Ne respectăm reciproc	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Devin mai toleranți; ▪ Relaționează cu mai multă ușurință

Regulile stabilite vor fi monitorizate, evaluate, iar dacă obiectivele au fost atinse, vor fi înlăturate sau schimbate.

Dacă dorim să trăim într-o societate civilizată, constatăm că disciplina este necesară  i cu ajutorul ei tinerii sunt educați eficient  i corect, at ta timp c t ea nu înseamnă reprimare sau tiranie. O disciplină eficientă produce tărie  i nu slăbiciune, ea înseamnă responsabilitate, nu toleranță față de sine, creativitate nu banalitate.

Disciplina creează caractere puternice, iar „un caracter este o voință perfect educată”(Novalis)

Bibliografie

- M. Ionescu, I. Radu – Didactica modernă, Cluj-Napoca, Ed. Dacia – 2001
James Dobson, The Strong – Willed Child
Grațiela Sion – Psihologia v rstelor – Ed. Fundației România de M ine – 2006
C. Postelnicu – Fundamente ale didacticii școlare – Ed. Aramis, 2002

COMUNICAREA  N CADRUL GRUPULUI

*Prof.  nv. primar Mihai Maria,
Școala Gimnazială „ Ștefan cel Mare” Cetatea de Baltă*

Principala caracteristică a grupului de învățare o constituie situarea în centrul obiectivului său de activitate a sarcinii de organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ. Din aceste cauze școlii  i revine, în primul r nd, misiunea de a informa  i familiariza pe elevi cu diverse domenii ale cunoașterii, dar  i de a-i forma în spiritul cerințelor formulate de societate la un moment dat.

Realizarea acestor aspirații este favorizată de c teva evenimente care s-au produs recent în funcționalitatea școlii și care atrag atenția asupra rolului proceselor de comunicare respective:

- centrarea activității de predare nu pe profesor ci pe cel ce învăță;
- remarcarea avantajului folosirii metodelor active in procesul de predare învățare;
- democratizarea relației profesor-elev;
- elaborarea unei temeinice fundamentări toeretice privind managementul clasei de elevi în legatură cu care s-a produs reconsiderarea rolurilor actorilor implicați în actul educațional;
- diversificarea surselor de informare pe care le poate folosi elevul.

 n urma unui studiu de caz realizat pe un eșantion reprezentativ de un număr de 26 de elevi din clasa a-V-a (clasă în care au venit  i elevi de la o altă școală, și în discuțiile pe care le-am avut cu profesorii, aceștia mi-au spus că unii elevii nu participă activ la anumite ore), li s-a cerut să specifice motivele personale pentru care nu participă efectiv la desfășurarea lecțiilor. După prelucrarea răspunsurilor au fost inventariate următoarele categorii de cauze:

- natura temperamentală ( n mare masură hot r t  prin programul genetic): itrovertit, nesociabil, necomunicativ, timid, pasiv;
- gradul de solicitare în realizarea sarcinilor școlare;
- atractivitatea pe care o inspiră educatorul;
- atractivitatea pe care o inspiră disciplina de  nvășământ;
- capacitatea stimulativă a educatorului;
- capacitatea stimulativă a clasei de elevi;
- gradul de satisfacție personală pe care îl provoacă interacțiunea;
- masura în care interacțiunea poate satisface așteptările, speranțele, aspirațiile elevului;
- climatul psiho-afectiv pe care îl degajă instituția în mod explicit  i implicit.

Același studiu a relevat faptul că profesorii recurg exclusiv la metode frontale de predare (mai puțin la limbi străine)  i că oferă extrem de rare oportunități elevilor de a interacționa unii cu ceilalți.

Elevii invocă, în mod deosebit, nu atât cauze de ordin logic, rațional, c t mai ales, cauze de ordin sensibil, emoțional.

Practicile educaționale continuă să fie dominate de autoritatea excesivă a profesorului care menține monopolul asupra situațiilor de vorbire, care controlează în mod exagerat conținuturile vehiculate.  n aceste condiții mi-am pus următoarele întrebări :

a) De ce se implica elevii atât de puțin în dialogul școlar, deși libertatea lor de manifestare și exprimare a crescut simțitor?

b) Ce se poate face pentru a-i ajuta pe elevi să folosească șansa extraordinară pe care au obținut-o de a se dezvolta liber, fără constrângeri ideologice?

c) După ce criterii ar putea fi apreciat gradul de participare reală a elevilor la realizarea schimbului de idei și competențe?

d) De ce nu se implică elevii în procesul de comunicare?

Cauzele pentru care elevii se implică prea puțin sau deloc în dialogul școlar sunt uneori obiective, întemeiate, iar altele subiective, nejustificate.

Printr-o consultare a celuilalt partener al relației- profesorul, a rezultat că, într-adevăr, ei recurg arareori la lucrul în grup, pe echipe. Ei argumentează că programele școlare sunt prea încărcate și nu le lasă timp pentru diversificarea metodologiei de lucru, dar nu se sfiesc să recunoască faptul că nu stăpânesc asemenea tehnici de învățare prin cooperare, că acestea necesită timp mai mult.

O sinteză a cauzelor pe care profesorii le invocă pentru a se justifica, evidențiază următoarele tipuri de probleme cu care se confruntă ei din punct de vedere al aplicării practice a acestor noi metodologii:

- Există o serie de neclarități privind scopul pentru care sunt preferabile metodele de învățare prin cooperare: activitățile în grup sunt o simplă tehnică de lucru sau ele trebuie să asigure autonomia acțională și inițiativa elevilor?

- Incapacitatea unor profesori de a opta pentru una dintre alternativele dilemei: mai importante sunt rezultatele pe care doresc să le obțin prin utilizarea acestui sistem de lucru sau faptul de a provoca solidarizarea elevilor în jurul sarcinilor comune, capacitatea lor de a intra în relație unii cu alții, de a se sprijini reciproc, de a se bucura de ceea ce au obținut împreună?

- Probleme de conținut al sarcinilor de învățare: ce fel de sarcini se pretează la lucrul în grup și de ce? Ce fel de sarcini nu se pretează la lucrul în grup și de ce?

- Ce fel de criterii se folosesc în constituirea grupurilor: după tipul sarcinii sau după tipul relațiilor pe care doresc să le dezvolte la elevi?

- Economia de timp: cum voi gestiona timpul disponibil pentru aceste activități?

- Gestiunea relațiilor de comunicare: conflicte, managementul microgrupului, manifestările de tip afectiv și alte fenomene care apar în desfășurarea unor astfel de activități.

- Rezultatele procesului educațional și eficiența comunicării didactice continuă să fie apreciate exclusiv după criteriul asimilării cunoștințelor cu caracter școlar.

Concluzia este că în practica educațională este necesar ca elevilor să li se ofere ocaziile de a comunica. Din acest punct de vedere, școala a creat o adevărată mentalitate care se cere complet revizuită: a comunica nu înseamnă a multiplica actele de vorbire. Aceasta presupune ca, pentru antrenarea elevilor în procesul comunicativ nu trebuie să li se pretindă să vorbească mult, ci să fie găsite modalități de intensificare a interacțiunilor elev-elev în planul schimbului informațional și interpersonal. În acest scop formula organizării sarcinilor de învățare pe grupe, este cea mai adecvată. Ea urmează să fie adaptată specificului activităților școlare și tipului de lecție. Elevii au posibilitatea de învățare asemănătoare, ceea ce facilitează comunicarea profesorului cu fiecare grup de elevi, dar și comunicarea intragrupală.

Bibliografie

Abric, J.-C., (2002), *Psihologia comunicării. Teorii și metode*, Editura Polirom, Iași;

Chelcea, S., (1993), *Psihologia socială*, Editura Universității, București.

Răscănu, R., (2003), *Psihologie și comunicare*, Editura Universității, București;

Zlate, M., Zlate, C., (1982), *Cunoașterea și activarea grupurilor sociale*, Editura Politică, București;

STUDIUL DE CAZ - O PROVOCARE PENTRU ELEVII

Profesor Simona-Simina Mureșan

Colegiul Militar Liceal „Mihai Viteazul” Alba Iulia

Scopul studierii limbii și literaturii române în școală este acela de a forma un tânăr cu o cultură educațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea, să comunice și să interacționeze cu semenii, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii de exprimare orală și scrisă, exprimându-și gânduri, stări, sentimente și opinii.

În acest sens, obiectivul central al programelor de limba și literatura română pentru liceu este dezvoltarea competențelor de comunicare, orală și scrisă, ale elevilor, precum și familiarizarea acestora cu textele literare și nonliterare.

Manualele alternative propun o serie de metode și exerciții ce au ca scop dezvoltarea exprimării orale a elevilor. Dacă în clasa a IX-a elevii se apropie de text analizând mari teme literare, în clasa a X-a, caracteristicile speciilor literare, principiile estetice și ideologiile literare le formează competențe de analiză tematică, structurală și stilistică în receptarea diferitelor texte, precum și de abordare a literaturii române în context universal. De câțiva ani, programele școlare de clasa a XI-a și a XII-a, structurate pe aceleași domenii de conținut ca și cele din anii anteriori, urmăresc o abordare a conținuturilor pe principiul cronologic al fenomenului literar/ cultural. În clasa a XI-a, de exemplu, conținuturile din domeniul literaturii sunt grupate în următoarele module: *Fundamentele culturii române, Perioada veche, Perioada modernă: A. Secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea; B. Perioada interbelică (romanul)*, urmând ca, în clasa a XII-a, studiul să continue cu: *Perioada interbelică (poezia); Perioada postbelică (romanul, poezia, dramaturgia)*. Continuitatea față de programele anterioare de limba și literatura română (pentru învățământ primar, gimnazial și ciclul inferior al liceului) este asigurată prin paradigma comunicativ - funcțională a disciplinei. Aceasta presupune studiul integrat al limbii, al comunicării și al literaturii în vederea **consolidării competențelor de comunicare orală și scrisă** și a deprinderilor de lectură (capacitatea de a înțelege și interpreta textele, de a fi un cititor competent și autonom, capacitatea de a înțelege dintr-o perspectivă personală viziunea despre lume, despre condiția umană sau despre artă exprimate în textele studiate).

Pentru elevii din ciclul superior al liceului, programele școlare propun noi metode de abordare a literaturii, metode activ-participative, centrate în deosebi pe elev: studiul de caz și dezbateră. În cele ce urmează, mă voi opri asupra studiului de caz realizat la clasa a XI-a, precum și asupra precizării unor puncte tari și puncte slabe în ceea ce privește utilizarea acestei metode la clasă.

STUDIUL DE CAZ –este centrat pe discursul de tip argumentativ, adaptat la specificul temei propuse și presupune:

- o etapă pregătitoare, în care se stabilesc tema, modalitățile de documentare, metodologia de lucru și modalitatea de prezentare;
- documentarea propriu - zisă, în care elevii explorează materialul bibliografic, consemnează informațiile într-un jurnal de lectură (sau chiar în portofoliu), iar mai apoi, se vor constitui grupele pentru a dezbate materialul ales și pentru a stabili forma de prezentare a acestuia (se prezintă oral , în fața clasei , pentru a putea evalua exprimarea orală a elevilor);
- prezentarea și evaluarea studiului de caz se va face în fața întregii clase, fiind urmată de discuții în care colegii pot cere lămuriri, pot comenta aspectele care li s-au părut interesante și pot evalua activitatea grupelor.

Așa cum prevede metodologia de organizare a acestei metode, clasa de elevi a fost împărțită în grupe de 4-6 elevi cărora li s-au indicat temele de studiu și lista bibliografică ce urma a fi consultată, studiată, analizată, sintetizată sub forma unui discurs scris ce ulterior va fi susținut oral în fața colegilor și a profesorului. Studiile de caz distribuite la clasa a XI-a au fost următoarele: „Latinitate și dacism”, „Dimensiunea religioasă a existenței”, „Formarea conștiinței istorice”, „Rolul literaturii în perioada pașoptistă”, „Criticismul junimist”, „Symbolismul European” și „Modele epice în romanul interbelic”. În semestrul I al anului școlar au fost abordate doar primele patru din lista dată.

Am ales pentru exemplificare primul studiu de caz, finalizat deja, „Latinitate și dacism”- studiu ce avea ca obiectiv principal cunoașterea etnogenezei românești –originea limbii și a poporului român. S-a stabilit inițial un calendar al studiului ce cuprindea:

Titlul:

Tema:

Componența grupei de elevi:

Perioada de pregătire:

Data susținerii studiului:

Bibliografie:

Printre lucrările indicate de profesor ca sursă bibliografică se numără: Predosloviile la „Letopisețul Țării Moldovei” scris de G. Ureche, M. Costin, Predoslovia la „De neamul moldovenilor”- M. Costin, Dimitrie Cantemir - „Descriptio Moldaviae”(cap. Despre limba sau graiul moldovenilor), Samuil Micu - „Elementa Lingue Daco - Romaniae sive Valachicae”, Petru Maior - „Istoria pentru începuturile românilor în Dachia”, Andrei Mureșanu - „Deșteaptă - te române”, Ioan Nenițescu - „Pui de lei”, V. Alecsandri - „Românii și poeziile lor”, „Cântecul ginteii latine”, G. Asachi - „Traian și Dochia”, „La Italia”, M. Eminescu - „Memento mori”, „Sarmis”, „Gemenii”, G. Coșbuc - „Decebal către popor”, L. Blaga - „Revolta fondului nostru nelatin”, „Zamolxe”, M. Eliade - „De la Zalmoxis la Genghis-han”(cap. II. *Zalmoxis*), Vasile Pârvan-

„Getica”, G. Călinescu - Istoria literaturii române de la origini și până în prezent” (art. *Specificul național*), M. Martin - „George Călinescu și complexe literaturii române”, L. Boia - „Istorie și mit în conștiința românească” (cap II. *Originile* și cap. III. *Continuitatea*), „România, țară de frontieră a Europei” (cap. II. *O insulă latină*), N. Djuvara - „O istorie a românilor povestită celor tineri”).

În urma lecturii individuale a elevilor și a conspectelor realizate pe fișele de lectură, grupa s-a reunit pentru a întocmi ARGUMENTUL studiului de caz. Ulterior, în funcție de cele două curente de idei apărute în contradictoriu cu privire la dezbateră etnogenezei românești - *latinitatea* (susținută de reprezentanții umaniști și iluminiști cu argumente dominant lingvistice) și *dacismul* (susținut de preromanticii și romanticii care au descoperit importanța mitologiei în cultura poporului și implicații a etnogenezei sale) elevii și-au structurat lucrările în două grupe: unii care au susținut originea latină a poporului român, alții care au susținut originea dacă a poporului român. Evident, s-a format și o a treia grupă care a încercat să amelioreze disputa dintre cele două tabere formate, aducând argumente care să susțină *dubla descendență* a poporului român, și astfel, putându-se concluziona studiul, preluând o idee a lui L. Blaga: „*Simetria și armonia latină ne e adeseori sfârtecată de furtuna care fulgeră molcom în adâncimile oarecum metafizice ale sufletului românesc. E revolta fondului nostru nelatin.*”

Momentul final al studiului de caz, susținerea, s-a concretizat într-o incitantă dezbateră pe tema etnogenezei poporului român. *Suntem daci? Suntem romani? Avem o dublă descendență?* Acestea au fost întrebările principale cărora elevii încercau să le găsească un răspuns pornind de la studiile istorice, lingvistice sau literare pe care le-au consultat. Elevii implicați în acest studiu de caz și-au susținut lucrările în fața colegilor și a profesorului, fiecare fiind evaluat după următoarea grilă care cuprinde atât o apreciere a exprimării scrise, cât și una a exprimării orale.

Grilă de evaluare a studiului de caz

Săptămâna:

Tema grupului: Latinitate și dacism

Clasa: A XI-A

Profesor: Simona- Simina Mureșan

Elevi grup	Realizare					Prezentare				
	org. inf. 2p.	prez. gen. 3p.	Indica-rea surselor 1p.	acuratetea informa-tiei 2 p.	Ilustra re(ex., img) 1p.	calit. cun. de limba 2p.	Usurinta expriarii 2p.	Spontaneitate 1p.	metalimbaj/ limbaj specific 2p.	Coerenta exprimarii 2p.
•										
•										
•										
•										

* Se acordă **1 punct** din oficiu pentru cele două criterii de evaluare (realizare și prezentare).

În urma susținerii studiilor de caz, am fost deosebit de curioasă să aflu impactul acestora în rândul elevilor, așa că i-am rugat să facă o analiză SWOT a eficienței acestei metode, precizând câteva dintre punctele tari și punctele slabe întrezărite.

Printre punctele tari, elevii au precizat următoarele:

- am avut ocazia să lucrăm în echipă și să ne împărtășim idei unii altora;
- am descoperit informații suplimentare pe o anumită temă, care nu au fost spuse în timpul orelor de curs;
- mi-am învins teama de a vorbi în fața unui public;
- am realizat singur o lucrare cu caracter științific;
- simt că s-a trezit în mine conștiința istorică;
- colegii au învățat ceva din ceea ce eu le-am transmis- am fost profesor pentru o zi;
- făcând parte din auditoriu, așteptam cu drag o nouă oră cu susținerea studiilor de caz.

Câteva dintre punctele slabe menționate de elevi au fost următoarele:

- Timp de o lună, nu am mai avut weekend liber, am avut mult de citit;
- Avem emoții când trebuie să vorbim în fața profesorului și a colegilor;
- E destul de greu să faci conexiuni între ideile extrase din diferite lucrări pentru a le putea sintetiza într-o lucrare de specialitate;
- Noi, cei din public, nu am înțeles de fiecare dată ceea ce doreau colegii să transmită pentru că nu reușeam să ne luăm toate notițele.
- Unii dintre elevi (cei implicați în realizarea studiului) sunt mai avantajați la tema pe care o prezintă, decât ceilalți.

Concluzionând, consider că deși necesită timp îndelungat de pregătire și o intensă muncă suplimentară din partea elevilor, stârnește emoții puternice acelor care preferă exprimarea scrisă, în defavoarea celei orale, realizarea unui studiu de caz dezvoltă abilități de analiză și sinteză a unui material amplu, stimulează munca în echipă a elevilor, dezvoltă spiritul critic și capacitățile de exprimare orală, implică utilizarea adecvată a tehnicilor de documentare și cercetare a unei teme, formează judecăți de valoare, stimulează gândirea autonomă, reflexivă și critică cu privire la textele receptate, cultivă o atitudine pozitivă față de comunicare și încrederea în propriile abilități de comunicare, trezesc interesul pentru lectură și plăcerea de a citi, astfel încât orele în care se susțin studiile de caz devin active, pline de energie, elevii sunt implicați activ, devenind emițători de informație.

Așadar, acesta este un singur exemplu prin care putem susține că școala, prin orele de limba și literatura română, poate deveni un spațiu al comunicării eficiente, efective, în care profesorul nu mai este unicul emițător credibil de mesaje, ci devine mediator al unui schimb de mesaje, ajutându-i pe elevi să învețe să comunice și evaluându-le capacitatea de a (se) comunica.

Bibliografie

PAMFIL, Alina. *Limba și literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*. Cluj –napoca, Editura Paralela 45, 2003.

SCHEAU, Ioan. *Gândirea critică. Metode active de predare- învățare*. Cluj-Napoca, Editura Dacia Educațional, 2004.

Anexa 2 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 3252/13.02.2006. Programe școlare pentru ciclul superior al liceului. Limba și literatura română, clasa a XI-a

ETHOSUL ARDELENESC ÎN OPERA LUI IOAN SLAVICI

Dir. Adj. Prof. Romana Șufană
Liceul Teoretic Teiuș

În istoria literaturii române din secolul al XIX-lea, primul mare scriitor ardelean este considerat Ioan Slavici. Opera prozatorului este o expresie exponențială a spiritualității românești și îl încadrează pe scriitor în rândul marilor clasici. Ceea ce apare nou în epoca începuturilor romanului românesc modern este *analiza psihologică* pe care Slavici o practică într-un limbaj abstract. Nuvelele lui rezistă unui examen estetic sever.

În postfața celui mai important *Tratat de etică* din zilele noastre, Peter Singer menționează faptul că astăzi cunoaștem prea puțin despre originea eticii și despre modul în care etica se constituie ca doctrină în societățile vechi de mici dimensiuni. Divergențele de opinii se relevă nu doar între diferitele tradiții, ci chiar în sânul fiecărei tradiții.

Ion Dodu Bălan, în lucrarea *Ioan Slavici sau Roata de la Carul Mare*, face o analiză amplă a operei scriitorului sub aspectul *creație-viață*. El menționează că tratând problemele morale eterne și categoriile esențiale ale conștiinței dintr-o perspectivă modernă, Slavici aduce, prin intermediul operei sale, elemente definitorii ale etnopsihologiei noastre, bazate pe realități concrete.

Ion Oarcăsu, exeget înflăcărat al operei lui Slavici, e de părere că evoluția internă a scriitorului spre perceperea profundă a imaginii epice obiective este tot mai evidentă. El analizează și confruntă opiniile inițiale cu practica literară nemijlocită, iar schema creației sale *de la idee la literatură, apoi iar la idee* are o deschidere permanentă spre viață, spre sugestiile ei concrete.

Viața lui Ioan Slavici și relațiile sale cu „lumea prin care a(m) trecut” sunt relatate de el însuși prin prisma unui „*homo ethicus*”, identificat cu „omul adevărat”. Împlinirile și neîmplinirile individului sunt, în viziunea lui, împliniri și neîmpliniri morale. El este obligat să urmeze imperativul categoric *kantian*: să facă

ceea ce consideră el însuși că este bine, adevărat și frumos și ceea ce e în natura lucrurilor să fie. Slavici este preocupat îndeosebi de categoriile estetice și de regulile de comportament.

Dintre marii prozatori ai literaturii române Slavici este primul care provine din mediul țăranesc. Originea lui se răsfrânge profund asupra scrisului său. Întreaga personalitate creatoare are la bază cunoașterea lumii satului, a spiritualității populare românești. Realitatea socială pe care Slavici a reflectat-o în opera lui, a impus un erou epic care poate fi denumit *erou problematic*, termen folosit de Georg Lukas în *Teoria romanului* (1920).

Este vorba de un erou cu o viață intensă, colorată existențial și cu o voință pusă sub semnul fatalității. Nuvelele realizate după această „schemă” – a necesității tragice – considerată o necesitate morală, conțin fragmente introductive în care are loc transformarea fatalității exterioare într-o libertate interioară.

Eroii slavicieni duc o viață monotonă de zi cu zi, având parte atât de momente de fericire, plăcute, cât și de momente tragice. Un exemplu edificator în acest sens este Ghiță din *Moara cu noroc*, care încearcă să se opună situației neplăcute, creată de el însuși. Tragică este căutarea soluției de evadare din capcanele răului în care a nimerit el și familia sa. Lică Sămădăul, păzitorul de porci de prin acele locuri, este prizonierul catastrofei inevitabile, silindu-l pe Ghiță să aleagă între două posibilități: cea de a rămâne sau cea de a pleca, niciuna neavând, însă, o „ieșire la mal.” *Vina morală* începe să domine conștiința lui Ghiță, care n-a știut să-și protejeze familia. Finalul acestei nuvele nu reprezintă o pedeapsă morală: distrugerea sufletească și fizică a personajelor nu provoacă o satisfacție, ci milă și compătimire. Deznodământul acțiunii dă în vileag sursa întregii tragedii pe care eroii lui Slavici n-au reușit s-o evite. Pe fundalul inumanității sociale se reabilitează umanitatea personajelor sale. Unele din ele nu sunt victime ale acestei tragedii, ci martori, iar în final scriitorul face ca aceștia să vorbească și să gândească, atribuindu-le propriile sale gânduri și sentimente.

La locul malefic, la „moara blestemată”, neexistând nici respect pentru tradiție și nici luare în serios a învățăturilor, drama se poate desfășura în voie, ducând la tragedie. Personajul nu mai are niciun punct de sprijin, se rătăcește în propriile presupuneri și ezitări, devenind, din perspectiva idilei, un om fără personalitate, însă elocvent pentru modul în care va evolua ulterior epicul.

În *Pădureanca*, Iorgovan, feciorul bogătaşului Busuioc, se îndrăgostește de Simina, fata ce venise împreună cu tatăl ei și cu alți pădureni să secere grâul de pe moșia stăpânului. Iorgovan simte chiar de la început că în arzătoarea lui dragoste pentru atrăgătoarea Simina se ascunde ceva primejdios. Ar dori să evite acest pericol, dar nu poate, deoarece îi lipsește voința. Diferența de avere le pune piedici în unirea destinelor, dar, până la urmă, „tocmeala” are loc. Iorgovan apare ca un erou tragic, devenind victima propriei neputințe. El nu o dorea pe Simina cea reală, ci pe „un fel de Simină”, adică o plăcută prezență pasageră care să-i lumineze sufletul, fără a încălca legile nescrise ale familiei, care, în concepția personajului, echivalează cu moarte de om. Simina este conștientă de sfera ce-i desparte, căci tatăl ei o avertizase de la început să nu se facă „pui de cuc în cuib de cioară”. Cu toate acestea, ea nu renunță la visul pentru care e gata să-și asume orice risc, numai că nu împotriva legilor societății va trebui să lupte, ci împotriva celui care le-a transformat pe acestea în limite ale propriei ființe și care, din nefericire, e însuși Iorgovan. Asumându-și vina tragică, Simina cedează în fața celui căruia niciun sacrificiu nu i se părea exagerat, el însuși reprezentând *limita*.

Coordonate ale realismului tragic sunt evidente și în romanul *Mara* – capodoperă a literaturii românești, roman al cărui conflict se bazează pe motivele conviețuirii diferitelor naționalități în Transilvania din secolul al XIX-lea. Acțiunea are loc într-un târg bănățean, în Radna, lângă Lipova, în cadrul epic de poveste al vieții precupeței Mara și a celor doi copii ai ei, Trică și Persida. Văduva strânge banii la ciorap pentru a-și putea întreține copiii, bucurându-se pe ascuns că venitul se mărește. Fiica ei, Persida, era o fată frumoasă, de care s-a îndrăgostit un teolog ce era gata s-o ia de soție, dar ea l-a ales pe Hubăr, fiul unui măcelar cu stare bună. Și unul, și altul știau prea bine că nu se potrivesc, că unirea vieților lor va cauza o dramă, fiindcă ambii fac parte din categorii sociale diferite și părinții lor nu vor accepta așa ceva.

Vorbind despre *intertextul etic*, faptul că scriitorul a ales drept erou pentru una din nuvelele sale – cheie un preot, nu este întâmplător. Eroul e, în mijlocul consătenilor săi, un model de virtute și energie civică. Ajuns preot în Sărăceni, Popa Tanda, pe numele său adevărat Trandafir, se hotărăște să muncească din răspuțeri, din zori și până în noapte, pentru ridicarea materială a satului, care nu în zadar a fost numit Sărăceni. După multă muncă și efort, acesta reușește să-i schimbe imaginea.

În nuvela *Budulea Taichii*, scrisă sub forma unor amintiri despre Huțu, fiul lui Budulea, cimpoieșul din Cocărăști, prieten al autorului în copilărie, evocările și amintirile sunt însoțite permanent de o undă nostalgică, așa cum se întâmplă la Slavici când reconstituie epic copilăria. Această nuvelă este complementară nuvelei *Popa Tanda*. Explicația ar fi că în ambele se urmărește problema *imitației*, ca mecanism al progresului social. Însă în *Popa Tanda*, se pornea de la un inițiator care trăgea după sine, prin exemplul personal, o întreagă colectivitate. În *Budulea Taichii*, perspectiva e a celui umil, care imită și se subordonează factorului de progres prin reproducerea binelui demonstrat de alții.

În nuvela *Moara cu noroc, intertextul etic* se manifestă prin însăși colaborarea ontologică a narațiunii, prin punerea față în față a personajelor cu însăși destinul, fapt care cauzează dramele interioare ale *alegerii morale*. Un mod asociat culorii existențiale ca atare este reprezentarea simbolică, înrudită cu cea alegorică, parabolică și comică din celelalte nuvele.

Ioan Slavici reușește, cu o deosebită artă, să demonstreze că tot ce iese din limitele firescului vieții, încălcând regulile morale, tot ce merge pe făgașele întortocheate ale *alegerii deviabile* sfârșește tragic, precedându-l pe Liviu Rebreanu în romanele sale.

În viziunea etică a lui Slavici, norocul nu numai este așteptat, dar și-l face omul și cu mâna lui. El se bazează pe muncă, pe spiritul întreprinzător și pe integrarea organică în mecanismul economic al epocii de înflorire a elementelor capitaliste, când comerțul cunoaște un avânt deosebit. Deși Mara e creștină și cu frica lui Dumnezeu, idolul ei e banul, o prezență tiranică în întreaga operă slaviciană. De aceea, ea „vinde ce poate și cumpără ce găsește”, economisind banii cu o abilitate de finanțist.

Problema, în *Mara*, este aceea a unei comunități umane, rămasă fără reazemul ei de autoritate bărbătească. În joc este destinul celor doi copii rămași fără îndrumare și sprijin patern, iar ceea ce își propune mama lor văduvă este poate mai puțin, poate mai mult decât să le asigure lor bunăstarea materială necesară. Ceea ce-și propune ea este, în esență, cu totul altceva, calitativ: să le asigure acel statut social pe care integralitatea structurii ierarhice a familiei l-ar fi asigurat în chip firesc și necesar.

Mara posedă o extraordinară capacitate de a primi viața așa cum este, de a lucra asupra ei și asupra ființelor care depind de ea, indiferent de prejudecățile, intențiile sau chiar interesele care o animaseră la un moment dat. În fața unei situații noi, după o scurtă rezistență, ea se poate nega dintr-o dată pe sine, cu tot ce năzuise și sperase până atunci, pentru a privi și accepta lucrurile în lumina și în forma lor prezentă.

Prin Ioan Slavici, direcția națională în cultura română a secolului al XIX-lea înregistrează un șir de particularități distinctive, rezultate, pe de o parte, din climatul și tradițiile culturale ale Ardealului, iar pe de altă parte, din formația savantă a scriitorului.

Dobrogeanu-Gherea, în studiul său, *Personalitatea și morala în artă*, menționează că una din condițiile primordiale pentru ca arta să aibă putere moralizatoare este moralitatea artistului însuși, înălțimea lui morală, intelectuală, ideală la care a ajuns el. Personalitatea lui Slavici corespunde întru totul principiilor enunțate, căci până a-și crea opera artistică pătrunsă de puterea moralizatoare, scriitorul „a lucrat”, mai întâi, asupra sa, citind studii numeroase ce vizau etica drept știință universală.

Aplicând un *principiu etic universal*, scriitorul își împarte dihotomic personajele în „adevărate”, care sunt tratate cu simpatie și evident se încadrează în categoria personajelor cumpătate, ținând cont de morala creștină; „neadevărate”, care sunt sancționate și fac parte din categoria personajelor descumpănite, care și-au zdruncinat echilibrul sufletesc. Ghiță, Ana și Lică Sămădăul din *Moara cu noroc*, Iorgovan din *Pădureanca*, Ghiță din *Vatra părăsită*, Moș Marin din *O viață pierdută* demonstrează, prin destinele lor proprii, care sunt căile drepte ale vieții și care sunt cărările interzise. Scriitorul nu a penalizat doar viciile, răul și neplăcerile, ci a tins să pună în evidență și forța binelui, prezentând în finalul câtorva nuvele eroi ce și-au găsit o împlinire etică: Popa Tanda, Huțu, Șofron. Aceste personaje pot fi încadrate în categoria eroilor cumpătați, deoarece „singură cumpătarea poate să-i dea omului conștiința de tărie și liniște sufletească” (*Fapta omenească*).

Proza lui Slavici se întrepătrunde cu o etică ce nu și-a pierdut actualitatea, corespunzând funcției educative și cathartice a literaturii. Opera sa răspunde unui „program” estetic bine conturat și fiind pătrunsă totodată de o meditație etică asupra vieții, timpului, creației, dragostei, familiei, istoriei, valorilor naționale, destinului.

Bibliografie

1. Bălan, Ion Dodu, *Ioan Slavici Sau Roata De La Carul Mare*, București, Editura Albatros, 1985.
2. Dobrogeanu-Gherea, Constantin, *Studii critice*, I, București, Editura pentru Literatură și artă, 1956.
3. Luckacs, Georg, *Teoria romanului*, București, Editura Univers, 1977.
4. Oarcășu, Ion, *Destine și valori*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1974.
5. Singer, Peter, *Tratat de etică*, Traducere coordonată de prof. univ. dr. Vasile Boari și Raluca Marincean, Cuvânt înainte de Vasile Boari, Iași, Editura Polirom, 2006.

FORMAREA SCRISULUI PERSONAL

*Prof. înv. primar Bolca Elisabeta
Școala gimnazială „Vasile Goldiș”, Alba Iulia*

Formarea unui scris personal începe în ciclul primar și se continuă până în adolescență. Scrisul este o deprindere grafică și are la bază formarea unor legături între cuvântul citit, pronunțat sau auzit și mișcările mâinii care scrie.

Un rol important în învățarea scrisului îl are învățătorul din clasele primare. El trebuie să stabilească cerințe clare de igienă a scrierii, dar și de vizibilitate a acesteia:

- poziția corectă a corpului
- poziția corectă a caietului
- poziția mâinii pe bancă și a degetelor pe instrumentul de scris
- poziția băncii față de sursa de lumină
- corectitudinea formelor literelor și a elementelor componente
- corectitudinea legăturii între litere
- menținerea constantă a înălțimii literelor
- păstrarea proporției între înălțimea și lățimea literei
- păstrarea proporției între literele mari și mici
- păstrarea unor distanțe egale între cuvinte, corespunzătoare cu două corpuri de literă
- menținerea constantă a direcției literelor
- scrierea literelor cu mișcare continuă
- scrierea cuvintelor întregi cu legături între litere și a semnelor diacritice după ce s-a scris întregul cuvânt

Ținând seama de aceste cerințe, școlarul reușește să-și formeze un scris descifrabil, clar și ordonat. De asemenea, el va putea scrie repede, percepând scrisul ca pe o activitate utilă și plăcută și nu ca pe o „corvoadă”.

Pentru școlarii mici, nu este suficient ca învățătorul să dea explicațiile necesare unui scris corect. Foarte important pentru formarea scrierii frumoase și corecte este scrisul personal al învățătorului. Capacitatea de imitare a școlarului mic este foarte dezvoltată.

Pentru ca cerințele amintite să fie respectate, la începutul fiecărei ore de scriere învățătorul trebuie să atragă atenția asupra poziției corecte a corpului, a caietului, a instrumentului de scris, să urmărească respectarea acestei cerințe pe tot parcursul activității și să facă corecturi dacă este necesar. De asemenea, învățătorul trebuie să dea toate indicațiile grafice, ortografice și tehnice și să urmărească respectarea acestora și formarea unor deprinderi de scriere corectă și frumoasă.

În urma fiecărui exercițiu de scriere se face analiza rezultatelor, atât grafic, cât și ortografic și se corectează eventualele greșeli. Este bine ca în această activitate învățătorul să antreneze cât mai mulți școlari. Ei se obișnuiesc să observe și să-și aprecieze scrisul.

Noi, învățătorii, avem o mare datorie în formarea la școlarii noștri a unui scris corect și frumos, ținând seama de faptul că scrisul face parte din personalitatea fiecărui om.

Bibliografie

1. Dumitriu, G., Dumitriu, C., „Psihologia procesului de învățământ”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
2. Nicola, I., „Pedagogie”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994;
3. Osterrieth, P., „Introducere în psihologia copilului”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976.